

แนวทางการจัดสมาชิกชาครอบครัวยุทธศาสตร์ระดับจังหวัด ประจำปี 2563

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการส่งเสริมและประสานงานสถาบันครอบครัวแห่งชาติ พ.ศ. 2551 กำหนดให้มีการประชุมสมาชิกชาครอบครัวยุทธศาสตร์ระดับจังหวัดและสมาชิกชาครอบครัวยุทธศาสตร์ระดับชาติ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการนโยบายและยุทธศาสตร์ครอบครัวแห่งชาติ (กยค.) และคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาครอบครัว (กสค.) กำหนด

“สมาชิกชาครอบครัวยุทธศาสตร์” หมายความว่า การรวมกลุ่มของครอบครัวหรือตัวแทนของครอบครัวและภาคประชาชนจากทุกภาคส่วนของสังคม เพื่อระดมความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ อย่างสร้างสรรค์ เพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแนวทางในการส่งเสริมและประสานงานสถาบันครอบครัว

กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว จึงเห็นสมควรขอความร่วมมือพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด จัดสมาชิกชาครอบครัวยุทธศาสตร์ระดับจังหวัด เพื่อระดมความคิดเห็นและเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่างกล่าว เพื่อเป็นฐานสำหรับการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายด้านครอบครัวต่อไป

ขั้นตอนการจัดสมาชิกชาครอบครัวยุทธศาสตร์ระดับจังหวัด

1. จัดประชุมคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาครอบครัวจังหวัด

(1) เพื่อพิจารณาแนวทางการจัดสมาชิกชาครอบครัวยุทธศาสตร์ระดับจังหวัดตามประเด็นหลักที่ส่วนกลาง โดยคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาครอบครัว (กสค.) กำหนด (การประชุม ครั้งที่ 1)

(2) เพื่อขับเคลื่อนมาตรการด้านครอบครัวซึ่งเป็นผลมาจากการประชุมสมาชิกชาครอบครัวยุทธศาสตร์ระดับจังหวัด ประจำปี 2563 (การประชุม ครั้งที่ 2)

หมายเหตุ : สค. จะจัดส่งประเด็นหลักของการจัดสมาชิกชาครอบครัวยุทธศาสตร์ระดับจังหวัด ประจำปี 2563 ที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาครอบครัว (กสค.) ให้คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาครอบครัวจังหวัดในช่วงเดือนธันวาคม 2562 เพื่อให้จังหวัดทุกจังหวัดร่วมกันขับเคลื่อนให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

2. วิเคราะห์กลุ่มเครือข่ายผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตามประเด็นหลักที่ส่วนกลางโดยคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาครอบครัว (กสค.) กำหนด โดยใช้ทั้งมิติเชิงพื้นที่ ได้แก่ กลุ่มเป้าหมายในระดับหมู่บ้าน ชุมชน ตำบล อำเภอ ฯลฯ และมิติเชิงองค์กร ได้แก่ มูลนิธิ สถาบัน สมาคม สถาบันการศึกษา ศูนย์/เครือข่ายประชาชนชาวบ้าน หน่วยงานภาครัฐ พรรคการเมือง องค์กรอิสระที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันจัดทำมาตรการ/แนวทางให้เกิดการขับเคลื่อนข้อเสนอเชิงนโยบายด้านครอบครัวให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

หมายเหตุ :

1) หากจะมีการบูรณาการจัดงานสมาชิกชาครอบครัวยุทธศาสตร์ระดับจังหวัดร่วมกับโครงการ/กิจกรรมอื่น ควรต้องมีความสอดคล้องกับเนื้อหาในประเด็นหลักที่ส่วนกลางโดยคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาครอบครัว (กสค.) กำหนด

2) การเชิญกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมประชุมแต่ละประเภท เช่น เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ภาคการเมือง ภาคประชาชน หรือนักวิชาการ ควรกำหนดให้มีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน เพื่อสะท้อนความคิดเห็นหรือมุมมองที่หลากหลายต่อประเด็นหลักของการประชุม

3) ควรมีการเผยแพร่ร่างเอกสารหลักสำหรับการประชุม เพื่อเป็นการรับฟังความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องก่อนการจัดสัมมนา ทั้งนี้ สค. จะจัดทำร่างเอกสารหลักจัดส่งให้จังหวัด ในช่วงเดือนธันวาคม 2562

3. จัดประชุมสมัชชาครอบครัวระดับจังหวัด

จัดเวทีเพื่อสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยกระบวนการสมัชชาครอบครัวระดับจังหวัด โดยต้องดำเนินการ ดังนี้

(1) ทบทวนการดำเนินงานที่ผ่านมาของหน่วยงานในระดับจังหวัดว่าในประเด็นดังกล่าวมีการดำเนินการอย่างไร รวมทั้ง ค้นหาตัวอย่างการดำเนินงานที่ดี (Best Practices) เพื่อนำเสนอในการประชุมสมัชชาครอบครัวระดับชาติ ประจำปี 2563 (ถ้ามี) และเป็นข้อมูลสำหรับการจัดทำแผนการขับเคลื่อนข้อเสนอเชิงนโยบายด้านครอบครัวภาพรวมของประเทศ ตลอดจนรวบรวมนำเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายและยุทธศาสตร์ครอบครัวแห่งชาติ (กยค.) ต่อไป

(2) เสนอมาตรการในการผลักดันนโยบายตามประเด็นที่กำหนดใน 2 ระดับ ได้แก่

- 1) ระดับการขับเคลื่อนภายในจังหวัด
- 2) ระดับการส่งต่อให้ขับเคลื่อนผ่านกลไกระดับชาติ

4. **สื่อสารทางสังคมตลอดกระบวนการ** โดยสื่อสารผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น วิทยุชุมชน หนังสือพิมพ์ เว็บไซต์ เป็นต้น ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการจัดประชุมสมัชชาครอบครัวระดับจังหวัด

การรายงานผล

รายงานผลการดำเนินการจัดประชุมสมัชชาครอบครัวระดับจังหวัด ประจำปี 2563 ส่งให้กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ภายในวันที่ 16 เมษายน 2563 ตามแบบฟอร์มที่กำหนด ซึ่งแบบฟอร์มรายงานดังกล่าวประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 การรายงานผลการจัดประชุมสมัชชาครอบครัวระดับจังหวัด ประจำปี 2563

ส่วนที่ 2 การดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนข้อเสนอมติสมัชชาครอบครัวระดับจังหวัดที่ผ่านมา (มีผลต่อการจัดสรรงบประมาณสมัชชาครอบครัวของแต่ละจังหวัดในปีถัดไป)

หมายเหตุ :

1. กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (สค.) จะดำเนินการโอนจัดสรรงบประมาณ เดือนพฤศจิกายน 2562 ทั้งนี้ หากไม่มีแผนดำเนินงานภายในเดือนเมษายน 2563 ขอให้ทำหนังสือแจ้งไปยัง สค. และส่งคืนงบประมาณ
2. ศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้จาก หลักเกณฑ์และวิธีการจัดสมัชชาครอบครัวระดับจังหวัด หรือสอบถามเพิ่มเติม ติดต่อกองส่งเสริมสถาบันครอบครัว โทร./โทรสาร 0 2642 7751 E-mail : goryorkor.secretary@gmail.com

หลักเกณฑ์และวิธีการจัดสมัชชาครอบครัวระดับจังหวัด

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการส่งเสริมและประสานงานสถาบันครอบครัวแห่งชาติ พ.ศ. 2551 กำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายและยุทธศาสตร์ครอบครัวแห่งชาติ (กยค.) และคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาครอบครัว (กสค.) โดย กยค. มีอำนาจหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนการจัดให้มีสมัชชาครอบครัวและการประชุมสมัชชาครอบครัวระดับชาติ และ กสค. มีอำนาจหน้าที่จัดให้มีการประชุมสมัชชาครอบครัวระดับจังหวัดและสมัชชาครอบครัวระดับชาติ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กยค. กำหนดอย่างน้อย ปีละ 1 ครั้ง

หลักเกณฑ์และวิธีการจัดสมัชชาครอบครัวระดับจังหวัด จึงเป็นการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามระเบียบดังกล่าว โดยในระเบียบบัญญัติไว้ว่า

“สมัชชาครอบครัว” หมายถึง การรวมกลุ่มของครอบครัวหรือตัวแทนของครอบครัว และภาคประชาชนจากทุกภาคส่วนของสังคม เพื่อระดมความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์เพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแนวทางในการส่งเสริมและประสานงานสถาบันครอบครัว”

1. หลักการและแนวคิดการจัดสมัชชาครอบครัว

สมัชชาครอบครัวมีหลักการสำคัญ ดังนี้

- 1.1 สมัชชาครอบครัวเป็นพื้นที่สาธารณะเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคม
- 1.2 สมัชชาครอบครัวเป็นกลไกการผลักดันนโยบายสาธารณะ
- 1.3 สมัชชาครอบครัวเป็นกระบวนการประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม

2. สมัชชาครอบครัวที่พึงประสงค์

- 2.1 เป็นกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์เป็นที่ยอมรับร่วมกัน
- 2.2 ดำเนินการอย่างเป็นระบบ มีความยืดหยุ่น และมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน
- 2.3 มีความเชื่อมโยงระหว่างสมัชชาครอบครัวระดับจังหวัดกับสมัชชาครอบครัวระดับชาติ

รวมทั้งกระบวนการพัฒนานโยบายสาธารณะอื่นๆ

- 2.4 เน้นประเด็นนโยบายสาธารณะระดับจังหวัด และระดับชาติเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับ

ครอบครัวที่สอดคล้องกับระดับสากล

- 2.5 มีมติหรือข้อเสนอที่สามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดผลได้เป็นที่ยอมรับ

3. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

ให้กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวและสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดทุกจังหวัด เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการจัดประชุมสมัชชาครอบครัวระดับจังหวัด

4. ผู้เข้าร่วมประชุม

4.1 ผู้เข้าร่วมประชุม ประกอบด้วย

4.1.1 สมาชิก หมายถึง ผู้แทนครอบครัว ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้แทนทั้งภาครัฐ ภาควิชาการ และภาคประชาสังคม ที่เข้าร่วมตามที่คณะกรรมการ/คณะทำงานจัดสมัชชาครอบครัวระดับจังหวัดกำหนด

4.1.2 ผู้ทรงคุณวุฒิ หมายถึง ผู้ทรงคุณวุฒิที่คณะกรรมการ/คณะทำงานจัดสมัชชาครอบครัวระดับจังหวัดเชิญเข้าร่วมประชุมเป็นกรณีพิเศษ ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในประเด็นที่บรรจุไว้ในระเบียบวาระการประชุม

4.1.3 ผู้สังเกตการณ์ หมายถึง ผู้ที่คณะกรรมการ/คณะทำงานจัดสมัชชาครอบครัวระดับจังหวัดเชิญ หรืออนุญาตให้เข้าร่วมประชุม ซึ่งอาจจะเป็นผู้ที่ไม่ได้เป็นผู้แทนกลุ่มเครือข่ายที่จัดทำไว้ หรืออาจจะเป็นสมาชิกของกลุ่มเครือข่ายที่เกินจำนวนที่กำหนด ทั้งนี้ อาจจะจัดให้มีการลงทะเบียนล่วงหน้าก่อนหรือไม่ก็ได้

4.2 หน้าที่และสิทธิของผู้เข้าร่วมประชุม

4.2.1 สมาชิก

- 1) ศึกษารายละเอียดเอกสารการประชุมและร่างมติ (ถ้ามี) และแสดงความคิดเห็นต่อเอกสารการประชุม/หรือร่างมติดังกล่าวในที่ประชุม
- 2) พิจารณาเสนอความเห็นต่อร่างมติ/ข้อเสนอของที่ประชุม โดยควรมีข้อมูลวิชาการหรือหลักฐานเชิงประจักษ์สนับสนุน
- 3) ดำเนินการเพื่อขอรับการสนับสนุนร่างมติที่กลุ่มเสนอ รวมทั้ง พิจารณาสับสนุนร่างมติที่กลุ่มอื่นเสนอ ทั้งก่อนและระหว่างการประชุมสมัชชาครอบครัวระดับชาติ
- 4) ปฏิบัติตามกฎหมาย กติกา มารยาท การประชุม โดยเฉพาะการรักษาเวลาและมารยาทในการแสดงความคิดเห็น
- 5) เผยแพร่มติจากที่ประชุมสู่สาธารณชนอย่างกว้างขวาง
- 6) ส่งเสริม สนับสนุน ผลักดันให้เกิดการปฏิบัติตามมติของที่ประชุมอย่างเต็มความสามารถ

4.2.2 ผู้ทรงคุณวุฒิ

- 1) มีสิทธิแสดงความคิดเห็นตามที่ประธานการประชุมได้เรียนเชิญหรือขอคำปรึกษา
- 2) มีสิทธิแสดงความคิดเห็นได้
- 3) ปฏิบัติตามกฎหมาย กติกา มารยาท การประชุม โดยเฉพาะการรักษาเวลาและมารยาทในการแสดงความคิดเห็น

4.2.3 ผู้สังเกตการณ์

- 1) มีสิทธิแสดงความคิดเห็นในการประชุมเมื่อสมาชิกได้แสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอจบสิ้นลงแล้วและประธานพิจารณาเห็นควรอนุญาต
- 2) ปฏิบัติตามกฎหมาย กติกา มารยาท การประชุม โดยเฉพาะการรักษาเวลาและมารยาทในการแสดงความคิดเห็น

5. กระบวนการ/ขั้นตอนการจัดสมัชชาครอบครัวระดับจังหวัด

- 5.1 การสร้างกลไกการจัดสมัชชาครอบครัวระดับจังหวัด
- 5.2 การจัดกลุ่มเครือข่ายผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- 5.3 การประชุมสมัชชาครอบครัวระดับจังหวัด
- 5.4 การขับเคลื่อนมติที่ประชุม/ข้อเสนอไปสู่การปฏิบัติ
- 5.5 การติดตามประเมินผล

- 5.6 การสรุปทเรียนเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
- 5.7 การสื่อสารทางสังคมตลอดกระบวนการ

5.1 การสร้างกลไกการจัดสมัชชาครอบครัวระดับจังหวัด

ในการจัดสมัชชาครอบครัวระดับจังหวัด ควรดำเนินการในรูปของคณะกรรมการหรือคณะทำงาน โดยมีคำสั่งแต่งตั้งที่ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งเป็นที่นิยมในการดำเนินงาน เพราะบุคคลที่เข้ามาร่วมเป็นกรรมการ หรือคณะทำงานสามารถใช้เป็นเอกสารอ้างอิงกับหน่วยงานต้นสังกัดได้ ในการออกคำสั่งแต่งตั้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ได้รับมอบหมายเป็นผู้ลงนามแต่งตั้ง

ทั้งนี้ ภายใต้อคณะกรรมการหรือคณะทำงาน อาจจะมีการแต่งตั้งคณะทำงาน/ทีมงานย่อย ๆ รับผิดชอบงานในแต่ละด้านอีกก็ได้ เช่น คณะทำงาน/ทีมงานวิชาการ คณะทำงาน/ทีมงานดำเนินการประชุม คณะทำงาน/ทีมงานสื่อสารสาธารณะ คณะทำงาน/ทีมงานติดตามและประเมินผล เป็นต้น

5.1.1 องค์กรประกอบ

คณะกรรมการ/คณะทำงานจัดสมัชชาครอบครัวระดับจังหวัด ควรมีองค์ประกอบแบบพหุภาคีที่สมดุลระหว่างภาคราชการ/การเมือง ภาควิชาชีพ/วิชาการ และ ภาคประชาชน/เอกชน

ทั้งนี้ อาจมีการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์หรือเกี่ยวข้องเป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการ/คณะทำงานเพิ่มเติมก็ได้

นอกจากนั้น เพื่อให้การทำงานร่วมกันของคณะกรรมการ/คณะทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ควรจัดให้มีกระบวนการสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องสมัชชาครอบครัว และเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในระยะเริ่มต้นของการทำงาน รวมทั้ง จัดให้มีการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอระหว่างกัน ก็จะทำให้กลไกนี้เป็นกลไกที่มีศักยภาพในการทำงานต่อไปได้

5.1.2 บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ/คณะทำงาน

- 1) วางแผนการจัดสมัชชาครอบครัวระดับจังหวัด
- 2) อำนวยการ ติดตาม และกำกับการจัดประชุมสมัชชาครอบครัวระดับจังหวัดให้เรียบร้อย
- 3) เชื่อมประสานระหว่างสมัชชาครอบครัวระดับจังหวัดกับสมัชชาครอบครัวระดับชาติ เพื่อเกื้อกูลการทำงานระหว่างกันให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- 4) แต่งตั้งกลไกย่อยเพื่อดำเนินการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องตามความจำเป็น

5.2 การจัดกลุ่มเครือข่ายผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

สมัชชาครอบครัวเป็นการเปิดกว้างให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วม ฉะนั้น การจัดกลุ่มเครือข่ายของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจึงเป็นเรื่องสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการเชิญเข้าร่วมเป็นสมาชิกสมัชชาครอบครัวระดับจังหวัด

5.2.1 ขั้นตอนการจัดกลุ่มเครือข่าย

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Analysis)
 เพื่อให้เห็นภาพรวมของกลุ่มคน องค์กร ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ซึ่งควรใช้กรอบการวิเคราะห์ตามยุทธศาสตร์สามเหลี่ยมเขยื้อนภูเขา คือ ครอบคลุมทั้งภาคประชาชน/เอกชน ภาควิชาการ/วิชาชีพ และภาคราชการ/การเมือง โดยอาจแบ่งประเภทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้ 2 มิติ คือ

1) มิติเชิงพื้นที่ เป็นการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยใช้เขตพื้นที่เป็นกรอบในการวิเคราะห์ ได้แก่ พื้นที่ระดับอำเภอหรือระดับตำบล หรือพื้นที่ระดับหมู่บ้านหรือชุมชน

2) มิติเชิงองค์กร หน่วยงาน และภาคีเครือข่าย จำแนกเป็น

(1) ภาคประชาชน/เอกชน ได้แก่ มูลนิธิ สมาคม สถาบันที่จัดตั้งขึ้นเพื่อประโยชน์สาธารณะไม่หวังผลกำไร และรวมไปถึงเครือข่ายภาคีที่รวมตัวกันแบบไม่เป็นทางการ เช่น มูลนิธิเครือข่ายครอบครัว เครือข่ายผู้ประกอบการ สมาคมครอบครัวศึกษาแห่งประเทศไทย เป็นต้น

(2) ภาควิชาการ/วิชาชีพ ได้แก่ สภาวิชาชีพตามที่กฎหมายกำหนด อาทิ แพทยสภา สภาการพยาบาล สำหรับภาควิชาการ ได้แก่ สถาบันการศึกษา เช่น มหาวิทยาลัย โรงเรียน และรวมไปถึงผู้ทรงคุณวุฒิสมาชิกต่างๆ ที่เป็นที่ยอมรับโดยอาจเรียกชื่อเป็นอย่างอื่น เช่น ปราชญ์ชาวบ้าน เป็นต้น

(3) ภาคราชการ/การเมือง ได้แก่ หน่วยงานรัฐบาล อาทิ หน่วยงานราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น และรวมไปถึงองค์กรมหาชน องค์กรอิสระ และสาขาพรรคการเมืองด้วย

ขั้นตอนที่ 2 การจัดเป็นกลุ่มเครือข่าย เมื่อได้รายชื่อของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งมิติเชิงพื้นที่และมิติเชิงองค์กร หน่วยงาน และภาคีเครือข่ายแล้ว ควรนำมาจัดเป็นกลุ่มเครือข่าย เช่น จังหวัดสระบุรี มีการจัดกลุ่มเครือข่ายของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำแนกเป็น 38 กลุ่มเครือข่าย ประกอบด้วย 1) กลุ่มเครือข่ายตามมิติเชิงพื้นที่ จำนวน 4 กลุ่มเครือข่าย (โดยยึดพื้นที่ระดับอำเภอเป็นหนึ่งกลุ่มเครือข่าย) 2) กลุ่มเครือข่ายจากภาคประชาชนและเอกชน จำนวน 5 กลุ่มเครือข่าย 3) กลุ่มเครือข่ายจากภาควิชาการและวิชาชีพ จำนวน 6 กลุ่มเครือข่าย และ 4) กลุ่มเครือข่ายจากภาคราชการและการเมือง จำนวน 21 กลุ่มเครือข่าย เป็นต้น

5.2.2 บทบาทหน้าที่ของกลุ่มเครือข่าย

เหตุผลสำคัญที่ต้องมีการจัดกลุ่มเครือข่ายของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ก็เพื่อให้เกิดการทำงานในรูปแบบของเครือข่าย มีกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำไปสู่ความเข้มแข็งของกระบวนการนโยบายสาธารณะเพื่อครอบครัวแบบมีส่วนร่วม โดยกลุ่มเครือข่ายควรมีบทบาทในกระบวนการสมัชชาครอบครัว ดังนี้

1) คัดเลือกประเด็นเชิงนโยบายที่เกิดจากการตกลงร่วมกันของสมาชิกในกลุ่มเครือข่าย เพื่อเสนอเป็นประเด็นเชิงนโยบายต่อคณะกรรมการ/คณะทำงานจัดสมัชชาครอบครัวระดับจังหวัดพิจารณา กำหนดเป็นระเบียบวาระการประชุมสมัชชาครอบครัวระดับจังหวัด

2) เข้าร่วมพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของกลุ่มเครือข่าย

3) จัดกระบวนการรับฟังความคิดเห็นร่วมของสมาชิกภายในกลุ่มเครือข่ายต่อร่างข้อเสนอเชิงนโยบายที่ถูกกำหนดเป็นระเบียบวาระการประชุมสมัชชาครอบครัวระดับจังหวัด

4) คัดเลือกตัวแทนกลุ่มเครือข่ายเพื่อเข้าร่วมประชุมสมัชชาครอบครัวระดับจังหวัดที่จัดขึ้น และเป็นตัวแทนกลุ่มเครือข่ายในการสะท้อนความคิดเห็นต่อร่างข้อเสนอเชิงนโยบายที่ถูกกำหนดเป็นระเบียบวาระการประชุมสมัชชาครอบครัวในแต่ละครั้ง

5) ร่วมขับเคลื่อนมติสมัชชาครอบครัวระดับจังหวัดที่เกิดขึ้นในแต่ละครั้ง

6) เป็นเจ้าภาพหลักในการขับเคลื่อนมติสมัชชาครอบครัวระดับจังหวัดไปสู่การปฏิบัติ ที่เป็นข้อเสนอเชิงนโยบายที่กลุ่ม เป็นผู้เสนอ

7) ติดตามและรายงานผลการดำเนินงานตามมติสมัชชาครอบครัวระดับจังหวัดต่อคณะกรรมการ/คณะทำงานจัดสมัชชาครอบครัวระดับจังหวัด เพื่อให้เห็นความเคลื่อนไหวและเกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันทั้งในและนอกกลุ่มเครือข่าย

5.3 การประชุมสมัชชาครอบครัวระดับจังหวัด

การประชุมสมัชชาครอบครัวระดับจังหวัด ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนหลัก คือ

5.3.1 การกำหนดประเด็นการประชุม

5.3.2 การพัฒนาประเด็นการประชุมและการจัดทำร่างมติ/ข้อเสนอ

5.3.3 การแสวงหาฉันทามติร่วมกันต่อร่างมติ/ข้อเสนอ

โดยมีรายละเอียดแต่ละขั้นตอน ดังนี้

5.3.1 การกำหนดประเด็นการประชุม เพื่อนำมาบรรจุในระเบียบวาระการประชุม มีประเด็นที่ควรพิจารณา คือ

1) ที่มาของประเด็น อาจมาจาก

- (1) สถานการณ์ปัญหาของพื้นที่ ซึ่งสามารถเข้าถึงข้อมูลเหล่านี้ ได้จาก
 - ก. ข้อมูลทางวิชาการ/ผลการวิจัย การรวบรวมวิเคราะห์สังเคราะห์ ข้อมูลวิชาการเหล่านี้สามารถนำมาใช้เป็นกรอบในการกำหนดประเด็นเชิงนโยบายได้เช่นกัน
 - ข. ข่าวสารที่นำเสนอทางสื่อสาธารณะ ทั้งทางโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต หรือสิ่งพิมพ์รูปแบบอื่น ๆ

(2) สิ่งดี ๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ การเลือกประเด็นจากเรื่องดี ๆ สิ่งดี ๆ กิจกรรมดี ๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่เป็นการเลือกประเด็นในเชิงบวกที่เกิดมาจากความสำเร็จที่เป็นรูปธรรมในพื้นที่นำมาขยายผลให้มากยิ่งขึ้น

(3) ความสนใจร่วมของสังคม หมายถึง ประเด็นเชิงนโยบายที่มาจากความสนใจร่วมของคนในพื้นที่/ชุมชน/ท้องถิ่น เช่น ความสนใจในการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับครอบครัวพิเศษ หรือการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นต้น

(4) นโยบายรัฐบาล/นโยบายระดับกระทรวงหรือกรม

(5) มติสมัชชาครอบครัวระดับชาติ มติ/ข้อเสนอที่ผ่านฉันทามติจากสมาชิกสมัชชาครอบครัวระดับชาติในแต่ละเรื่องยังมีข้อเสนออยู่เรื่อยๆ ที่สามารถนำมากำหนดเป็นประเด็นการประชุมได้

2) การได้มาซึ่งประเด็นการประชุม

(1) กำหนดขึ้นโดยคณะกรรมการ/คณะทำงาน สมัชชาครอบครัวระดับจังหวัด โดยใช้กระบวนการปรึกษาหารือร่วมกัน

(2) กำหนดจากกลุ่มเครือข่าย โดยการแจ้งเวียนไปยังองค์กร หน่วยงาน และเครือข่ายภาคีที่เกี่ยวข้องให้เสนอประเด็นเข้ามาเพื่อพิจารณา

3) เกณฑ์การคัดเลือกประเด็นเพื่อบรรจุเป็นระเบียบวาระการประชุม

ในการกำหนดประเด็นการประชุมเพื่อบรรจุเป็นระเบียบวาระการประชุม หรือที่เรียกว่าระเบียบวาระการประชุมเชิงประเด็นนั้น พบว่ามีประเด็นที่สามารถนำไปเป็นระเบียบวาระการประชุม และพัฒนาไปสู่มติหรือข้อเสนอสมัชชาครอบครัวได้มากมาย แต่อาจจะไม่สามารถนำไปกำหนดเป็นข้อเสนอเพื่อการพัฒนาสถาบันครอบครัวได้ทุกประเด็น ฉะนั้น จึงควรมีการกำหนดเกณฑ์คัดเลือกประเด็น

ที่เหมาะสม ซึ่งต่อไปนี้เป็นตัวอย่างของเกณฑ์การคัดเลือกประเด็นที่สามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับการจัด
สมัชชาครอบครัวระดับจังหวัด

- (1) เกณฑ์ความสำคัญ โดยอาจดูจาก
 - ก. ความสอดคล้องกับสถานการณ์ หรือวิกฤตการณ์ของพื้นที่หรือของสังคม
 - ข. การมีผลต่อครอบครัว ชุมชน สังคม
 - ค. การมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันทั้งในระดับพื้นที่ และชาติ
 - ง. มีความซับซ้อน ต้องร่วมกันแก้ปัญหาโดยหลายภาคส่วนที่ไม่สามารถ

แก้ปัญหาด้วยองค์กรเดียว

- จ. มีความสัมพันธ์กับการเคลื่อนไหวในระดับโลก

- (2) เกณฑ์ความรุนแรง โดยอาจดูจาก

- ก. จำนวนผู้ได้รับผลกระทบ
- ข. เป็นสาเหตุการตายที่สำคัญ
- ค. เป็นพฤติกรรมหรือปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญ
- ง. มีความรุนแรงในมิติอื่น

- (3) เกณฑ์ความสนใจของสาธารณะ โดยอาจดูจาก

- ก. จำนวนองค์กร หน่วยงาน และเครือข่ายภาคีที่เสนอประเด็น
- ข. สอดคล้องกับกระแสที่นำเสนอผ่านทางสื่อสารสาธารณะ

- (4) เกณฑ์ความเป็นไปได้ในการผลักดันเชิงนโยบายหรือผลต่อเนือง

ให้เกิดแนวปฏิบัติที่ดี โดยอาจดูจาก

- ก. ความพร้อมทางวิชาการ
- ข. ความเป็นไปได้ในการประสานให้เกิดส่วนร่วมเพื่อให้ประเด็นนั้น

เกิดความสำเร็จ

- ค. การมีองค์กรเจ้าภาพในการขับเคลื่อนและติดตามผลอย่างต่อเนื่อง

5.3.2 การพัฒนาประเด็นการประชุมและการจัดทำร่างมติ/ข้อเสนอ

หลักการสำคัญของการพัฒนาประเด็น คือ การใช้ข้อมูลทางวิชาการ
เป็นพื้นฐานในการจัดทำประเด็น ซึ่งจะนำไปสู่ร่างมติ/ข้อเสนอที่มีความเป็นเหตุเป็นผล และความเป็นไปได้ใน
การนำไปสู่การปฏิบัติ จึงมีความจำเป็นต้องมีการพัฒนางานวิชาการรองรับแต่ละประเด็นให้มีความชัดเจน
ซึ่งมีขั้นตอนการจัดทำและพัฒนา ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประมวลเป็นร่างมติ/ข้อเสนอ

ถือเป็นกระบวนการทำงานที่สำคัญที่ต้องอาศัยนักวิชาการที่เกี่ยวข้องเข้ามาร่วมในการจัดทำ โดยอาศัยข้อมูล
ทางวิชาการจากแหล่งต่าง ๆ เช่น ผลการศึกษาวิจัย การสำรวจ การระดมสมอง เป็นต้น ที่จะนำไปสู่การ
แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิกสมัชชาครอบครัว โดยร่างมติ/ข้อเสนอที่ผ่านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และ
ประมวลผลแล้ว ควรประกอบด้วย

- ก. ข้อมูลพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วย สถานการณ์ของปัญหา
ในพื้นที่ หรือของประเด็นนั้น และแนวนโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในรูปของกฎหมาย ระเบียบ
มติคณะรัฐมนตรี แผนยุทธศาสตร์ เป็นต้น ซึ่งเอกสารฉบับนี้อาจเรียกว่า “เอกสารหลัก” หรืออาจเรียกเป็น
อย่างอื่นตามที่คณะกรรมการ/คณะทำงานจัดสมัชชาครอบครัวกำหนด

ข. ร่างมติ/ข้อเสนอ เป็นเอกสารที่สรุปทางเลือกต่างๆ อันนำไปสู่การแก้ไขปัญหาหรือเป้าหมายที่ต้องการ โดยควรมีการระบุว่าร่างมติ/ข้อเสนอในแต่ละข้อจะเรียกร้องให้องค์กร หน่วยงานหรือกลุ่มเครือข่ายใดเป็นเจ้าของในการนำไปสู่การปฏิบัติ เอกสารชุดนี้อาจเรียกว่า “เอกสารร่างมติ/ข้อเสนอ” หรืออาจเรียกเป็นอย่างอื่นตามที่คณะกรรมการ/คณะทำงานจัดสมัชชาครอบครัวกำหนด

ค. ภาคผนวก (ถ้ามี) เป็นเอกสารที่เสนอข้อมูลเพิ่มเติมจากเอกสารนำเสนอข้อมูลพื้นฐานและเอกสารร่างมติ/ข้อเสนอ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของสมัชชาครอบครัว เอกสารชุดนี้อาจเรียกว่า “เอกสารภาคผนวก” หรืออาจเรียกเป็นอย่างอื่นตามที่คณะกรรมการ/คณะทำงานจัดสมัชชาครอบครัวกำหนด

ขั้นตอนที่ 2 การรับฟังความคิดเห็นจากกลุ่มเครือข่าย เพื่อให้สมัชชาครอบครัวเป็นกระบวนการที่มาจากความร่วมมืออย่างแท้จริง ดังนั้น เมื่อได้เอกสารร่างมติ/ข้อเสนอแล้ว คณะกรรมการ/คณะทำงานจัดสมัชชาครอบครัว ควรจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นจากกลุ่มเครือข่าย ก่อนการประชุมสมัชชาครอบครัวระดับจังหวัด ซึ่งรูปแบบการจัดดำเนินการได้หลายรูปแบบ เช่น จัดส่งเอกสารไปให้กลุ่มเครือข่ายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันเอง หรืออาจจะมีการจัดประชุมสมัชชาครอบครัวย่อย เพื่อให้การพัฒนาร่างมติ/ข้อเสนอ มีความครอบคลุม สมบูรณ์ และมีทางเลือกต่างๆ ที่หลากหลายมากขึ้นก็ได้

ขั้นตอนที่ 3 การปรับปรุงร่างมติ/ข้อเสนอ หลังจากได้จัดกระบวนการรับฟังความคิดเห็นจากสมัชชาครอบครัวแล้ว คณะกรรมการ/คณะทำงานจัดสมัชชาครอบครัวควรนำความคิดเห็นต่างๆ ที่ได้มาปรับปรุงร่างมติ/ข้อเสนอ และใช้เป็นเอกสารในการประชุมสมัชชาครอบครัวระดับจังหวัดเพื่อแสวงหาฉันทามติต่อร่างมติ/ข้อเสนอร่วมกันในลำดับถัดไป

5.3.3 การแสวงหาฉันทามติต่อร่างมติ/ข้อเสนอ

เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในวันประชุมสมัชชาครอบครัวระดับจังหวัด มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหาฉันทามติร่วมกันของสมัชชาครอบครัว

(1) การดำเนินการประชุม สามารถจัดได้ 2 รูปแบบ คือ

รูปแบบที่ 1 การประชุมแบบเป็นทางการ เป็นการดำเนินการประชุมที่มีความเป็นระบบและมีกติกาการประชุมที่ชัดเจน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ก. การบริหารการประชุม ควรมีการตั้งกรรมการซึ่งประกอบด้วย ผู้ทำหน้าที่ประธานและรองประธานการประชุมทำหน้าที่ดำเนินการประชุม ฝ่ายเลขานุการทำหน้าที่อำนวยความสะดวกในห้องประชุม จัดลำดับคิวผู้เสนอความเห็น เป็นต้น และทีมวิชาการ ทำหน้าที่ในการให้ข้อมูลกับที่ประชุม และปรับเสนอร่างมติ/ข้อเสนอเชิงนโยบายตามมติที่ประชุม

ข. กติกาการประชุม ในการประชุมเพื่อหาฉันทามติร่วมกันของสมัชชาครอบครัว ควรมีการกำหนดกติกาหรือข้อตกลงร่วมกันของสมัชชาครอบครัว เพื่อให้การประชุมมีความเป็นระบบ และมีส่วนร่วมจากสมาชิกหรือกลุ่มเครือข่ายอย่างทั่วถึง

ค. วิธีการประชุม อาจประชุมพร้อมกันในทุกระเบียบวาระการประชุมในห้องประชุมใหญ่ หรือแยกประชุมในห้องย่อยตามระเบียบวาระการประชุมเฉพาะที่เป็นเรื่องเพื่อพิจารณาตามที่สมาชิกสนใจ หลังจากนั้นจึงมารวมกันในห้องประชุมใหญ่เพื่อรับรองมติ/ข้อเสนอการประชุม โดยเปิดโอกาสให้สมาชิกสมัชชาครอบครัวแสดงความคิดเห็นตามลำดับ และควรกำหนดระยะเวลาการนำเสนอที่แน่นอนเพื่อให้การนำเสนอ มีความกระชับ ไม่เยิ่นเย้อ เช่น ต้องเสนอความเห็นภายใน 3 นาที

เป็นต้น ทั้งนี้ เมื่อได้นำเสนอความเห็นต่อที่ประชุมแล้ว ให้สมาชิกจัดส่งเอกสารความเห็นให้กับฝ่ายเลขานุการ เพื่อประโยชน์ในการจัดทำบันทึกความเห็นและรายงานการประชุมต่อไป

ง. การรับรองร่างมติ/ข้อเสนอของสมาชิกครอบครัวยุคใหม่ เป็นกระบวนการภายหลังจากที่ผู้เข้าร่วมประชุมได้เสนอความคิดเห็นแล้ว และที่มิใช่การได้มีการปรับเอกสารให้เป็นไปตามมติของที่ประชุมแล้ว จะจัดให้มีการรับรองร่างมติสมาชิกครอบครัวยุคใหม่ในช่วงท้ายสุด โดยยึดความเป็นฉันทามติที่ไม่มีการโต้แย้ง ซึ่งหากมีการโต้แย้งควรจัดให้มีการตกลงนอกห้องประชุมระหว่างสมาชิกสมาชิกครอบครัวยุคใหม่ที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันก่อน

รูปแบบที่ 2 การประชุมแบบไม่เป็นทางการ การจัดสมาชิกครอบครัวยุคใหม่ ในลักษณะนี้จะไม่นับเรื่องความเป็นทางการมากนัก อาจมีกติกากฎหรือข้อตกลงที่เน้นความเป็นธรรมชาติ เพื่อสร้างกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้ได้มากที่สุด

ก. การบริหารการประชุม การประชุมในลักษณะนี้ โดยส่วนใหญ่ คณะกรรมการ/คณะทำงานจัดสมาชิกครอบครัวยุคใหม่เป็นผู้บริหารการประชุมเองตลอดกระบวนการ หรืออาจมีการเชิญวิทยากรกระบวนการมาช่วยดำเนินการในบางช่วง และอาจจัดทีมงานทำหน้าที่อำนวยความสะดวกในห้องประชุม

ข. กติกาการประชุม ในการประชุมเพื่อหาฉันทามติร่วมกันของสมาชิกสมาชิกครอบครัวยุคใหม่ในลักษณะนี้จะไม่มีการกำหนดกติกาที่เคร่งครัดนัก โดยเฉพาะเวลาของการนำเสนอความเห็น กล่าวคือมีการเปิดโอกาสให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้มากที่สุด

ค. วิธีการประชุม อาจใช้วิธีการประชุมในห้องใหญ่ที่ละประเด็น หรือการแยกประชุมในกลุ่มย่อยตามประเด็นต่างๆ เพื่อหาข้อสรุปร่วมกัน

ง. การรับรองร่างมติ/ข้อเสนอสมาชิกครอบครัวยุคใหม่ เป็นกระบวนการภายหลังจากที่สมาชิกได้นำเสนอความเห็นแล้ว จึงจะจัดให้มีการรับรองร่างมติ/ข้อเสนอสมาชิกครอบครัวยุคใหม่ในช่วงสุดท้าย โดยยึดความเป็นฉันทามติที่ไม่มีการโต้แย้งแล้ว

5.4) การขับเคลื่อนมติ/ข้อเสนอสู่การปฏิบัติ

ขั้นตอนการนำมติ/ข้อเสนอสมาชิกครอบครัวยุคใหม่ไปสู่การปฏิบัติ เป็นขั้นตอนสำคัญที่ทำลายต่อการดำเนินงานซึ่งอาจจะนำไปสู่ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการทำงานตามกระบวนการสมาชิกสมาชิกครอบครัวยุคใหม่ได้ ฉะนั้น ขั้นตอนการขับเคลื่อนมติ/ข้อเสนอจากสมาชิกสมาชิกครอบครัวยุคใหม่ระดับจังหวัดไปสู่การปฏิบัติ จึงมีประเด็นที่ควรพิจารณา ดังนี้

5.4.1 หลักการขับเคลื่อนมติ/ข้อเสนอสมาชิกครอบครัวยุคใหม่ไปสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วย

(1) มุ่งผลักดันสู่การปฏิบัติ (Action) อย่างมียุทธศาสตร์ เนื่องจากแต่ละมติ/ข้อเสนอมีเนื้อหาและผู้เกี่ยวข้องที่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงต้องทำงานอย่างมียุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาองค์กร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแต่ละมติ/ข้อเสนอ

(2) คำนึงถึง “การมีส่วนร่วมอย่างสมานฉันท์” และการเชื่อมประสานที่ดี โดยยึดหลักการตามยุทธศาสตร์สามเหลี่ยมเขยื้อนภูเขาที่คำนึงถึงการมีส่วนร่วมทั้งภาค ประชาชน/เอกชน ภาควิชาการ/วิชาชีพ และภาคราชการ/การเมือง

(3) มีการบริหารจัดการอย่างมีศิลปะ (SMART Management)

(4) มีกระบวนการสนับสนุนและติดตามผลที่เหมาะสม

5.4.2 ช่องทางการขับเคลื่อน

(1) เสนอคณะกรรมการนโยบายและยุทธศาสตร์ครอบครัวแห่งชาติ (กยค.) หรือคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาครอบครัว (กสค.) เพื่อนำไปพิจารณาประกอบในการกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อครอบครัว โดยส่งเรื่องถึงกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวซึ่งทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการ กยค. หรือกองส่งเสริมสถาบันครอบครัวซึ่งทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการ กสค.

(2) ประสาน/ขับเคลื่อนร่วมกับหน่วยงาน องค์กร และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับมิติ/ข้อเสนอสมัชชาครอบครัว

(3) ทำงานด้วยกระบวนการพิเศษ โดยเฉพาะมิติ/ข้อเสนอสมัชชาครอบครัวระดับจังหวัดที่ยังไม่มีองค์กรหรือหน่วยงานใดเป็นเจ้าของที่ชัดเจน หรือที่มีความเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน องค์กร หรือภาคีเครือข่าย สามารถดำเนินการโดยการจัดเวทีภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับมิติ/ข้อเสนอสมัชชาครอบครัวในแต่ละเรื่องเพื่อกำหนด แนวทาง การทำงานร่วมกันและมอบหมายงาน

(4) เชื่อมประสานกับสมาชิกสมัชชาครอบครัวระดับชาติ ในกรณีที่ต้องการความคิดเห็นร่วม และมิติ/ข้อเสนออันมีความต้องการขยายไปเป็นนโยบายระดับชาติ

(5) ทำงานผ่านช่องทางสาธารณะ เพื่อสร้างการรับรู้และความเข้าใจของสาธารณะ โดยหวังให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานระดับจังหวัด และทำหน้าที่ติดตามการทำงานขององค์กรหรือหน่วยงานที่มีพันธกิจที่สอดคล้องกับสมัชชาครอบครัวระดับจังหวัดด้วยช่องทางต่างๆ ที่สามารถดำเนินการได้ เช่น การจัดแถลงข่าว การนำเสนอผ่านเวทีสาธารณะ การประสานความร่วมมือกับสื่อทีวี วิทยุ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น

5.5) การติดตามและประเมินผล

สามารถดำเนินการได้โดยการแต่งตั้งทีมติดตามประเมินผลหรือใช้การประชุมสมัชชาครอบครัวระดับจังหวัดเป็นเวทีในการติดตามมิติ/ข้อเสนอของสมัชชาครอบครัวระดับจังหวัดปีก่อน ๆ ได้

5.6) การสรุปบทเรียนเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ควรมีการสรุปบทเรียนการจัดสมัชชาครอบครัวระดับจังหวัด เพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านการจัดการความรู้และการประเมินผล

5.7) การสื่อสารทางสังคมตลอดกระบวนการ

การจัดสมัชชาครอบครัวระดับจังหวัดเป็นกระบวนการพัฒนานโยบายสาธารณะเพื่อครอบครัวอย่างมีส่วนร่วม จึงควรเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายในสังคมร่วมรับรู้และมีส่วนร่วมอย่างเหมาะสม โดยการสื่อสารกับสังคมทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการจัดสมัชชาครอบครัว ด้วยรูปแบบและช่องทางต่าง ๆ เช่น วิทยุชุมชน หนังสือพิมพ์ เว็บไซต์ เป็นต้น
